

რედაქცია: სოლოლაკზე, ბაღის ქუჩაზე, მელიქიშვილის სახლში, № 43
კანტორა რედაქციისა: მელიქიშვილის სტამბაში, ბანოვის ქუჩაზე.

ხელის-მოწერა: მიიღება კანტორაში, ბარეშე მცხოვრებთათვის: ВЪ ТИП. ДИСТ. ВЪ РЕДАКЦІЮ ГАЗ. „ДРОБНА“.

გაზეთის ფასი: მთელის წლისა—8 მან., ნახევარ წლისა—4 მან. და 5) კაპ., ოთხის თვის—3 მან., ერთის თვისა—1 მან.

ყოველ დღე სამუშაოს გარდა

განცხადება: მიიღება ქართულსა, რუსულს, სომხურს და სხვ. ენებზე.
ფასი განცხადებისა: დიდი ასო-ებით ასოზე—1 კაპ., ასო მთავრულით სტრიქონზე—8 კაპ., ჩვეულებრივის ციცეროთი—5 კაპ., პატარა—4 კაპ.

რედაქციას უფლება აქვს გაასწოროს და შეამოკლოს დასაბეჭდათ გამოგზავნილი სტატიები. დაუბეჭდელი სტატია ავტორს არ დაუბრუნდება.

დროება

ცალკე ნომერი ღირს შაურათ

ტელეგრაფები

(ოფიციალური)

ბრძოლის ველიდან

ს. კატარბუშლი, 18 ივნისს. ხელმწიფე იმპერატორმა ბოლგარიელებს მიმართა პროკლამაციით, რომელშიაც აცხადებს, რომ იმან თავის არმიას მიანდო დაცვა ბოლგარიით ხალხის უფლებათა, რომელნიც შეძენილნი არიან საუკუნოებთა განმავლობაში წვალებითა და წამებულთ სისხლითა. ჩვენდა ხელმძღვანელად იქნება სამართლიანობა და, უწყობებისა და უუფლებობის ნაცვლად, დაარსება წესიერებისა და უფლებებისა. მაჰმადიანთა კაცის-კვლისათვის სიმართლით იქნებიან განსჯილნი.

ბოლგარიის ქრისტიანებს ხელმწიფე იმპერატორი ამ სიტყვებით მიმართავს:

„დადგა საათი მაჰმადიანთა თვითმნებელობისგან განთავისუფლებისა. თანდათან როგორც რუსის ჯარი ბოლგარიაში შევა, ოსმალოს უფლება სამართლიან წესიერებაზე შეიცვლება. ბოლ-

გარიის ლეგიონები ამ წესიერებისა და მშვიდობიანობის დასაცველად იქნებიან დაწინაურნი. მთხოვე ლმეროს გამარჯვება მოგვანიჭოს!“

ს. კატარბუშლი, 16 ივნისს. ხელმწიფე იმპერატორსა შემდეგი დეპეშა მოუვიდა 15 ივნისს იმპერატორისაგან:

„მერვე კორპუსის ჯარები დღეს დილით ზიმნიცის მახლობლად გადავიდნენ ღუნაიზე. მტერი უკუქცეული იყო თავის ალაგიდამ; დღეს კიდევ ჯარები დაუბრკოლებლივად გადადიან. ბრძოლა კიდევ არ გათავებულა. 24 ვიცით—რამდენი ზიანი გვაქვს. მ ნიკოპოლი ჩვენი ყუბარებისაგან იწვის.“

ღენ. სიმერმანის ჯარი სულ გადავიდა და დაიჭირეს ი. აჩკა, ტულჩა და ბირსოვო.

— ღუნაის არმიის მთავარ-სარდლის დეპეშა:

დრახნი, 15 ივნისს. მძიმე და რთული საქმე—ღუნაიზე გადასვლა—შევასრუ-

ლეთ სისტოვოლთან; ამ ქალაქის გარეშემო მალლობები ჩვენს ხელშია. ამჟამად ღუნაის გლმა უკვე იმყოფება მე-8 დივიზია, ახლა მე-35 დივიზია გადადის.

ოქის აზვები

აზიის ბრძოლის ველიდან

„მოსკოვის უწყებების“ მე-144 ნომერი ში დაბეჭდილია შემდეგი სიტყვები:

„შარსის დაცვა მხოლოდ იმ შემთხვევაში შეუძლიანთ ოსმალოებს, თუ დიდძალ ჯარს მოაშველებენ იმის დასაცველად და თუ ეს ჯარი სადმე შარსამდღან დაამარცხებს ჩვენებს. მაშინ შარსის გარს შემორტყმული ჩვენი ჯარი იძულებული იქნებოდა ეს ქალაქი გაეთავისუფლებინა ბლოკადისაგან. მაგრამ ამგვარად საქმის დაბოლოებას ჩვენ არსაიღამ არ მოველოთ, რადგან არზრუმშიაც კი დაფთხობილი არიან ოსმალოები. შართალია ამბობენ, რომ მუხთარ-ფაშა თავის ჯარით შეფრი-ძიოსთან არის დაბანაკებული და აქედამ, სამხრეთ-დასავლეთით, იმას შეეძლო შარსის გარნიზონს მოშველებოდა; მაგრამ ჩვენ ვიცით, რომ ღენ. ადიუტანტმა ლორის-მელიქოვმა გა-

ფელტონი

ზარსში ტყვეთ მყოფის ნაამბობი *)

— მერვე დღეს, 17 მაისს, ცხერის ფარასავით ავფალეს. შრმები გაეტუმრებინათ და ჩვენც უკან მიგვყოლეს; რამდენიმე გცევა რომ გავიარეთ, შარსიც გამოჩნდა. მზაზედ ერთ გორაზე დაგვსხეს, გარს შემოგვისხდენ და წართმეული ფულები დაიყვეს.—როგორც იყო, ამ მკედარმა ხალხმა შუადღისას შარსს მივახწიეთ; შევხედეთ და ციხეში ხალხმა ერთი ყვირილი, ზურნა, დაფ-დაფების რახა-რუხი შექმნა; მერვე ციხის კარიც გააღეს, და ამ ალიაქოთით და ბირადებით ჩვენკენ გამოსწიეს მოსაგებებლათ... — მერვე იმათ რა იცოდნენ თქვენ ვინ იყავით?...

— მეჭრა-ალის შეეტყობინებინა, და რო დაგვიანხეს ისეთ ხაირის აღტაცებით წამოვიდნენ, თითქოს ეს-ეს არი მთელი

რუსის ატრიადი ტყვეთ აელოთ. ამ ამბით და ყიჟინით ჟერიკ-ფაშასთან წარგვადგინეს.

— მე ჟერიკ-ფაშა ვინ იყო? შარსის ციხეში იღვა?

— არა, ჯანუშ, ეს ჟერიკ-ფაშა შარსის ჯარის უფროსია და ციხის გარეთ იყო დაბანაკებული.

— მერვე რა გითხრათ?

— მეჭრა-ალის შეუტია: ეს დონლუზები რათ მინდოდა, რომ ცოცხლები მოიყვანეთო, ამათი თავები უნდა მოგეტანათო! მერვე ჩვენ მოგვიბრუნდა, კარგა გამოგვლანძლა: „არა, თქვენისთანა დონლუზებით აიღო რუსმა არტანნი განაო! არტანის ფაშა ფულებით რო გაავსეთ, ის გიხარინთ განაო!“ მეჭრა-ალის და მის ამხანაგებს მალლობა გარდუხადა და ერთი შვიდ მანეთიანი ოქროც მეჭრა-ალის მიიღო საჩუქრით. ჩვენ ციხეში გაგვისტუმრა: „წასხით, სულ ერთია, ხვალ მაგათ და ჰაჯი-მალის სულ თითო-თითოდ ჩამოვადრჩობინებო.“

— მე ჰაჯი-მალი ვილა იყო?

— მს ჰაჯი-მალი ის ჩილდრელი

თათარი იყო, რომელსაც აბრალდებდნენ, მითომ რუსის ჯარისათვის არტანის გზები ეჩვენებინოს და უმთავრესი სიმაგრეების ძალა აეხსნას. ახლა ეს უბედური ხელში ჩავარდნოდან და ჩამოხრჩობას უპირებდნენ. ჩვენ ისევე ამ ხალხმა დაფა-ზურნით და ბირადებით უკანვე გამოგვებრუნეს და შარსის ციხეში ამოგვიყვეს თავი... რამწამს ციხის კარებს შევსცილდით, ხალხმა ერთხმად დაგვცა კიჟინა და ქვა სეტყვასაებ აურიეს! ალაგს რო ვეღარსად ვპოვობდით, ცხენებს ფეხებში უშვებოდით. ამ ქვის სეტყვასაც რო გადავრჩით, ახლა ფაშის ადიუტანტმა დაგვთვალა და ერთ საძაგელ ოღაში შეგვამწყვდიეს, — ვერც ვსჯდებოდით, ვერც ვსხდებოდით. ის ჰაჯი-მალიც იქ დაგვხვდა. მს თათარი დავინახეთ თუ არა, მაშინ კი სული ხორციდან გაგვეყარა....

— ჰო, აბა მაშინ კი ნამდვილათ დარწმუნდებოდით თქვენს ჩამოხრჩობას, ჰაჯი-მალისთან რო შეფრეკიხართ აი! მეურმეებს რაღა უყვეს?

— მეურმეები ფაშას აჩვენეს კი და

*) „დროება“, № 74.

სწია შარსის სამხრეთით ძატანლიზე და ალი-სოფიანზე, ბაიანეთიდან გამოუსულ ტერ-ლუკასოვის ჯარის მხრის მისაცემად, და ამნაირად ლორის-მელიქოვი არ მისცემს მსმალლებს (მუხთარ-ფაშას) ნებას, რომ აქედამ მოეშველონ შარსსა.

შოთილამ გაწერენ, რომ ამ უკანეს-კნელი თითქმის ერთის თვის განმავალობაში მხოლოდ ერთხელ ამ თვის 11-ს გამოჩნდა კიდევ ჩვენს მსმალს ჯავნანი ხომალდი; მაგრამ ისე შორს, რომ ნაპირიდან ღერბინდით ძლივს დავინახეთ; ეს ხომალდი პირ-და-პირ ბათუმისკენ მიდიოდა თურმე.

ამას გარდა შოთილამვე გვწერენ რომ, სინის-ძირიდან აქ ძალიან კარგათ მოდის ზარბაზნის ხმა; ამ თვის 11-სა და 12-ს განსაკუთრებით საშინელი ხმა ის-მოდდა თითქმის დიდიდამ საღამომდინაო.

პეტერბურლის გაზეთებში დაბეჭდილია მაცრადამ მიღებული დეპეშა, რომელიც გვაცნობებს, რომ შარსის წინ რუსებს გაუმართავთ 11 ბატარია, რომელიც 50 ზარბაზნისაგან შესდგებოდა და ყველა ამ ზარბაზნებიდან ეს ათი დღეა (1 ივნისიდან) თითქმის გაუწყნარებლივ ვისვრით შარსის ციხეში ყუბარებოდა; ამ ხნის განმავლობაში შარსთან ჩვენის მხრით მხოლოდ 21 კაცია მოკლული და დაჭრილი მსმალებს კი დიდი ზარალი მიეცათ.

იგივე გაზეთები გვაცნობებენ, რომ ლორის-მელიქოვი და ბეიმანი თავის ჯარით ამ ყამად, 10 ივნისს, ალი-სოფიას მახლობლად არის დაბანაკებული.

მერე აღარ გვინახამ; მეორე დღეს სუყველანი გაეშვათ.

— მიკვირს გაუნთავისუფლებიანთ ხარ-კამეჩი, ურმები ყველაფერი დაუბრუნეს?

— შინ დაუბრუნა? მეურმეებში ვინც თათარი ვრია, საქონელი, ურმები ყველაფერი დაუბრუნეს, საწყლებმა სომხებმა კი ცარიელი სულელები ძლივს დაახწიეს.

— მერე? ჰაჯი-მალის ოთახში თქვენ როგორღა მოთავსდით?

— ჰე, ძმა! მე რაღა ვითხრა, შენ თითონაც კარგათ იგონებ ჩვენს მოთავსებას. როგორც მოვთავსდით, ერთი არაბი, არტილერიის აფიცერი შემოვიდა, ღმერთმა ისიც მაჰმადის რჯულზე აცხონოს, ნუგეშის ცემა დაგვიწყო და ახლა ამას დაუწყე ხვეწნა: ალაჯან, ამ ცივ ქვებზე ეს ტიტყელი ნაოფლი ხალხი ხომ სულ ამოვწყდით და ვიღას ჩამოახრჩობთ-მეთქი! მაილიმა და მითხრა: „არა, შეილო, თქვენ დახრჩობისა ნუ გეშინიანთო; ღმერთს შევედრეთ, ის არის ყველას ნუგეშიო, და მეც რასაც

11 ივნისს მოვიდა სტამბოლიდან დეპეშა, რომელიც გვაცნობებს, არზრუმში მოვიდა აჰმადი, რომ მუხთარ-ფაშა თავის ჯარით წინ მიდის და ამ ყამად დელი-ბაზას იმყოფებო.

იქილამვე ამავე რაცხვით მოსული დეპეშა გვაცნობინებს, რომ ეს მეორე დღე არისო, რომ მუხთარ-ფაშასა და რუსის ორ კალონას ფიცნელი შეტაკება აქეთო და ზოგორ დასრულდა ბრძოლა ჯერ არ ვიცითო.

პეტერბურლის გაზეთებში დაბეჭდილია მაცრადამ მიღებული დეპეშა, რომ რუსებს წაუერთმევიათ მსმალებისათვის შარსიდან არზრუმს გაგზავნილი ფოჩტა. ამ ფოჩტით გაგზავნილ წიგნებიდან სჩანსო, რომ შარსის სამხედრო მთავრობა ჯარით დახმარებას სთხოვს მუხთარ-ფაშას და აგრეთვე ის გარემოებაც შეეიტყეთო, რომ შარსში ცოტა სურსათი დარჩენიანთ და ხალხში უკმაყოფილება ისმის ჯარის უფროსებზედაო.

შენის გაზეთს „Presse“-ში იწერებინან, რომ სოხუმის ახლად-დანიშნულმა კამენ-დანტმა შთამომავლობით ახსახმა—ნუზ-რჩ-ფაშამ დამოცხადება დამოცკაო, რომლითაც ყველა თავის თანამემამულეებს მიმართავს და მოიწვევსო, რომ გადმო-სახლდით ისევ სოხუმს, რომელიც რუსებს წავართვითო.

ვეროლის ბრძოლის ველიდან

ჩერნოგორია თითქმის სრულიად და-ამარცხეს მსმალეთის ჯარებმა. სულეიმან-ფაშა, მეჰმედ-ალი-ფაშა და ალი-

მოვანერხებ გამოგვიგზავნიანთო. მეორე დღეს ის ბინა გამოგვიცვალეს და სხვა ოთახი მოგვცეს. შუადღისას არაბი ისევ მოვიდა და მიფხრა: წამოდი, ფაშა ვიბარებსო. ამიცხადება მუხლები და გავყევი. შემეყვანა ერთ სამჯავროში, ფაშებით და მუჭტი-ფენდებით სავსე იყო და ყალიონებს აჩუხჩუხებდნენ. ბული გავიმაგრე, თათრულად ყველას თავი დაუუკარ და ყველას თვალეებში უცქეროდი. მითი ფაშა წამოდგა და დამიწყო კითხვა:

— არტანი როგორ აიღო თქვენმა ჯარმა?

— რა მოგახსენო, შენი ჭირიმე, მე იქ ვინ წამიყვანდა, ჩვენ შემდეგ მოვედით.

— წინ რომ ზარბაზნები შემოგეყარათ, საით წაიღეს?

— არ მახსოვს, ფაშა-ჯან, მგონი ერთი ზარბაზანი ვნახეთ გზაზე და საით წაიღეს, იმისი რა მოგახსენო.

— ხედამთ ამ გიაურსა, როგორ არაფერში ტყულება!...რუსის ჯარი ჩვენზე ბევრი მოდის?

საიბ-ფაშა სამის მხრით მოადგინენ 70,000 კაცით ამ პატარა მხნე სახელმწიფო და დაჩაგრეს. მსმალთს ჯარი ახლა შიგ ჩერნოგორიაში შედის თურმე, და ამის გამო, ამბობენ, ჩერნოგორიის მთავრის ნიკიტის თხოვნით, აესტრიამ მიიღო მონაწილეობა ამ ხალხის ბედში და მსმალეთს სთხოვს, რომ ჩერნოგორიას ნუ დაიპყრობო.

ამბობენ, რომ სულ უკანასკნელ ბრძოლაში ჩერნოგორიას ერთი მეექვსედი მთელი თავის ჯარისა დაედუპაო.

ბალკანიის მთებს უკანაც ამაგრებენ ოსმალთები ქალაქებს და ალაგებს. ამბობენ, რომ დიდ-ძალი ჯარი დაუყენებიათ სოფიაში, ტრნოვოში და მათარ-ბოზარჯიყში. ამბობენ აგრეთვე, რომ მმართველობას განკარგულება მოუხდენია, რომ 20,000 ახალი ცხენოსანი ჯარი შეკრიბონ ბოლოგარის ბრძოლის ველზე გააგზავნად.

ამბობენ, ვითომც ბერმანის ელჩს სტამბოლში გერცოგ რეისს გამოეცხადებინოს მსმალეთის უცხო ქვეყნის საქმეთა მინისტრის საფეტე-ფაშისათვის, რომ მე და პეტერბურში მყოფს ბერმანისავე ელჩს ბრძანება მოგვივიდა ჩვენ მმართველობისაგანო, რომ, თუ მებრძოლნი, რუსეთი ან მსმალეთი, მოისურვებენ მშვიდობიანობის ჩამოგდებას, ბერმანია შუამდგომლობას იკისრებსო.

მრთს რუსულ გაზეთში დაბეჭდილია მდესიდან მიღებული კორრესპონდენცია, რომელშიაც, სხვათა შორის, შემდეგი აღვლით:

„მდესა მზათ არის, ღირსეულად და-

— რა მოგახსენო, შენი ჭირიმე, ფაშა-ჯან, მე საიდან მეცოდინება.

— რას მიჰქარავ, როგორ თუ არ გეცოდინება!...

— რა ექნა, ფაშა-ჯან, ნამდვილათ არ ვიცი და გამიგონია კი, რომ როგორც ცაში ვარსკვლავი ვერ დაითვლება, ისე რუსის ჯარიო...

მერე ფაშა მუჭტი-ფენდებს *) მიუბრუნდა:

— აბა, უყურეთ, ეს მითომ გიაურია, ჰაჯი-მალი კი მაჰმადიანი. იმან ულა-ლატა ჩვენს დიდებულ სულთანს, ჩვენ სამშობლოს და სარწმუნოებას, და ეს კი აბა უყურეთ—როგორ ერთგულია თავის ხემწიფისა და სარწმუნოებისა. მასასადამე განა უკანონოთ მოვიქცე ჰაჯი-მალის რომ დახვრეტა გადუწყვიტე?

მუჭტი-ფენდებმა ჯერ ხელზე იკოცეს, მერე შუბლზე და მოახსენეს:

*) მჭენდი—ბლაღაჩინივითაა და მუჭტის კიდევ არქიერის ოდენი მნიშვნელობა აქვს.

უხედეს მტერს. 13 ბატარეა უშველ-
ბელი ზარბაზნებით გადასჩერებია ზღვას.
ხომალდები და ნაეები მზათ არიან გა-
ვიდნენ ზღვაში, თუ რამ საეჭვო დანი-
ხეს. მოველ საღამოს სამხედრო ხომალ-
დები და კატერები გადიან ზღვაში და
ათვალიერებენ ხოლმე, ხომ არავეს
გაუფუჭებია წყალში ჩადებული საფეთქი
მინებიო. საღამოს 10 საათიდან ვიდრე
დილის 3 საათამდე, მთელი ზღვა, სა-
ცა მინებია ჩაწყობილი, ელექტრონის
ცეცხლით არის ვანათებული ასე, რომ
სათევზო ნაეიც რომ გამჩნდეს სადმე
ზღვაში შეიძლება ვერსზე ნაპირიდან, ადვი-
ლად შეიძლება დანახვა. მინები ნაპირი-
დან შეიძლება ვერსის სიშორეზედ არის ჩა-
წყობილი. ღამე მთელი ოდესა სრულს
სიბნელეშია, ფანრების ანთება აღკრ-
ძალულობა იმ ვანზრახვით, რომ მტერმა
ზღვიდან არ დაინახოს სინათლე და ამ
სინათლეზე ყუმბარები არ უმიზნოსო.“

ღვევანდელ „დროების“ ნომერში და-
ბეჭდილის ტელეგრამიდან გაიგებთ, რომ
რამდენიმე დღეისა რუსის ჯარისა გა-
დასულა სხვა-და-სხვა ალავას ღუნაიზედა,
სტამბოლიდან მიღებული დებეშები ამ-
ბობენ, რომ „რუსებმა ისარგებლეს იმ
გარემოებითაო, რომ ჩვენ (ოსმალოებს)
ცოტა ჯარი გვყავდა ღობრუჯუში და
გადმოიყვანეს თავის ჯარები ღუნაიზე
მაჩინსა და ისაჩქარ შუაო; ჩვენმა ჯა-
რებმა აქ ჯერ წინააღმდეგობა გაუწიეს
ნაპირზე გამოსულ რუსებსაო, მაგრამ
ბოლოს, რომ ნახეს ბევრი ჯარი იყო
რუსებისა, უკან დაიწიესო. ამ მოკლე
ხანში აქეთკენ დიდი ბრძოლა იქნებოა.

ღუნაიზე გადასვლის დროს, როგორც
რუსის ოფიციალური დებეშა გვაცნო-

ბებს, სამი აფიცერი მოუკლავთ და 11
საღდათი, და დაჭრილი არიან: 2 აფი-
ცერი და 88 საღდათი. თვითონ ხემწი-
ფე იმპერატორს დაუხედავს ეს დაჭრი-
ლები და თავის ხელით მიუტია იმათ-
თვის სხვა და სხვა ჯილდო.

ჭერცოგოვინიდან მიმავალი სულეიმან-
ფაშის არმია და ალბანიიდან პლი-საიბ-
ფაშისა შეერთებულან და პირ-და-პირ
ჩერნოგორიის სატახტო ქალაქის ცეტი-
ნიესაკენ მიდიანო.

სამართველო

დღიური

* * ბუშინწინ, თიბათვის 17-ს, ჩვენს
ქალაქში 21 ზარბაზანი ისროლეს ჩვენი
ჯარის ღუნაიზე გადასვლის სადღესასწაუ-
ლოთ დანიშნულ დღეს სიონის საბოროში
მოღვენა გადაიხადეს.

* * სურამიდან გეწერენ, რომ ამ დღე-
ებში ჩვენ მიველით აქ 150 ავათყოფ
და დაჭრილ მეომრებსო, რომელნიც შო-
თი-თფილისის რკინის გზით უნდა ჩამოი-
ყვანონ და ჩვენს ახლად გამართულს სამ-
ხედრო ლაზარეთში უნდა დააწინონო.

* * მაზეთი „ძაგაზი“ გვაცნობებს,
რომ ამას წინათ რომ ბატანიკის ბაღში
დაჭრილ და ავათყოფ მეომრების სასარ-
გებლოდ სახალხო სეირნობა იყოვო,
იქიდან 127 მანეთი შემოვიდა და „სან-
სუსის“ ბაღიდან კიდევ ამავე საგნის სასარ-
გებლოდ—215 მან. და 50 კაპეიკო.

— თქვენს მართლ-მსაჯულებას არა
აქვს სამძღვარი!...

ამის მერე მე გამამისტუმრეს და და-
წერილებით უამბე ამხანაგებს.

— მერე ჰაჯი-მალი ჩამოახრჩეს?

— მაცა, ჯანუმი! საღამოს ხანს ჯა-
ლადი (პალაზი) მოგვადგა ფანჯარასთან
და დაგვიწყო მბობა: ღღეს ჰაჯი-ვალი
დავალრჩიეო, ხვალაც ესა და ესენი მყა-
ნანო.— ჩვენ როდის-ღა გვიპირებ-მეთქი,
და—არაო, ჯერ თქენი არა უთქვამთ-
რაო.

— ხომ არ გიკითხამთ, იმათში რო-
გორ-ღა ახრჩობენ კაცებს?

— ღღე გრძელი ხარ, მეც უნდა მე-
თქვა: კაცს გავატიტვლებ ხოლმეო, მე-
რე ცნენზე შევსვამ, ყელზე ყულფს გა-
დავაგდებ, ცნენი გაჭენდება და დამხრ-
ჩვალ კაცს ძირს ტყაპა გასძვრებოა. ჩვენ-
ში სულ ადვილათ ვიციოთო...

— მაშ ეტყობა თქვენთვისაც გაუ-
ადვილებია მერე?

— რაღა მერე, რომ ვნახე საქმე გა-
ჭირებაშია, ვიფიქრე აბა ჯალათსა რა
დაეჯერება-მეთქი, და დავიწყეთ ლოცვა,

რომ ქრისტიანის წესით მაინც არი დავ-
ხოცილიყავით. ორ ამხანაგსაც თავი მო-
ვანტყოფინე, იგებ ტერტერა გამოგვიგ-
ზავნონ-მეთქი, ჰამ გვაზიარებსთ და იქნე-
ბა თითო-ოროლა გროში თუთუნის ფუ-
ლი გვაჩუქოს-მეთქი.— მესამე დღეს, მაი-
სის 19-ში არაბი შემოვიდა და მოვან-
სენე: შენი ჭირიმე, ალაჯან, ამხანაგები
ავათ დამისდა და გთხოვთ ტერტერა გა-
მოგვიგზავნოთ, აზიაროს-მეთქი. შარი
მითხრა: თუ ავათ არიან, გოშპიტალში
გავგზავნიო...

— მერე შარსში ტერტერას რა უნ-
დოდა?

— მაშ იქაურ სომხებს ტერტერა არ
ეყოლებათ? ამავე დღეს ის არაბი საღა-
მოს ხანს შემოვიდა, მარტო მე გამიხმო
და მითხრა: „აი, შეილო, ღმერთმა მოგ-
ხედათ, ეს სიტყვა ჩვენში დარჩეს, ლო-
რის-მელიქოვისგან ფაშას წერილი მოუ-
ვიდა, რომლითაც სასტიკათ ითხოვს
თქვენს განთავისუფლებას. რამდენიმე სო-
ფლის ნაპირი გაურეკია ატრიალში და
სოფლებს აკლებინებს. ასე ითვლებინებ-
ბა: „მე შენ გეომები ჩემის საღდათებით

„დროების“ კორექტირება

ახალქალაქი, 15 ივნისს. არა წელი-
წადს ისე გაზაფხული არ დადგება, რომ
გამოსწვეს თუ არა აქეთკენ მართლ-მა-
ხეთიდგან ცხვარი, ერთი აყალ-მაყალი,
ჩხუბი, კომბლების და ხანჯლების ტრია-
ლი არ ასტყდეს მემცხვარებსა და აქა-
ურ სოფლებს შუა.

ამ გვარი შემთხვევები უფრო ხშირია,
როდესაც ცხვარი გზათ მოუდისთ; ასე
რომ ყოველ გაზაფხულზე; სულ ცოტა რო-
ვსთქვათ, ოც-და-ათი კაცის თავი შეტი
უნდა გატყდეს.

ამ გვარ ამბებთა შორის ერთი საკმა-
ოდ საყურადღებო ამბავი ამ ივნისის 8-ს
მოხდა.

დილით ღამიანათ სათხელი მამასახ-
ლისი თავისი სინილისიანებით მოვარდა
მაზრის უფროსთან:

— პრიკა, ბატონო, 200-მდე კაცი
თათრები დაეცნენ ჩვენ სოფლის ცხვარს,
რამდენიმე მწყემსი მოგვიკლეს, დაჭ-
რილნიც ბევრნი არიანო და გთხოვთ
საშუალება რამ იხმაროთო!

მაზრის უფროსმა, შეგფოთებულმა ამ
გვარი ამბით, მაშინათვე ტელეგრაფით
უ. თფილისის ლუბერნატორს აცნობა და
თითონ გაეჩქარა გამოძიებლით ნამდვი-
ლის შესატყობათ. თქმა აღარ უნდა, რომ
ამისთანა დროში ამ გვარ ტელეგრამას
დიდი მნიშვნელობა მიეცემოდა; მაგრამ
წარმოიდგინეთ რა აღმოჩნდა: არ ვიცი,
რა მიზეზით სათხელების მემცხვარებს
და შადინოვისას ჩხუბი მოხვლოდათ
სათხელების მხრივ ერთი ტყვიით დაჭრი-
ლი და სამიც თავებ დამტყრეულები
აღმოჩნდა; შადინოვს ერთი სარქარი მო-
უკლეს და ერთი თათარი მწყემსიც მი-
მეთ ტყვიით დაუჭრეს. აგრეთვე ერთმა-
ნეთის ცხენები გაურეკიათ!

ილ. ალხაზიშვილი

და ზარბაზნებით, შენ შეგიძლიანთ თუნდ
მთელი ატრიალი წამართვა, თუნდ მეც
დამატყვევო, შენი ხმის გამცემი არავე
არის; მაგრამ ნახა შენ მაგ საწყალ ვა-
ჭარ ხალხს უიარაღოებს ერჩი, მეც ასე
ავიკლებ შენს სოფლებს,—ვიდრე მაგათ
გამომიგზავნიო. და თუ ჩამოახრჩობინებ,
მაშინ იცოდე, რომ თითო კაცის მაგი-
ერათ მე აქ შენს კაცებს სოფლებს გა-
დუწვამ და ასობით ჩამოვალრჩობო.“ აი,
შვილო, თქვენმა ბედმა იმუშავა. შაშამ
რჩევა ჰკითხა და ყველამ ერთ-ხმით გა-
დასწყვიტეს თქვენს განთავისუფლება.

— აბა მაშინ მგონი ახლად დაიბადე.
არა?

— რას ამობ, ჯანუმი! მე ჩემს ყუ-
რებს არ უჯერებდი, მაგრამ მაინც ღმერთს
მიწამდე მადლობა უძღვევ ამ გვარ მთარ-
ველობისთვის... ამის შემდეგ ჩემი არაბი
გამშორდა და მეც მოველოდი იმ სიხა-
რულის დღეს...

ილ. ალხაზიშვილი

ახალქალაქი, 12 თიბათვის.
(დასასრული იქნება)

უსსო ქვეყნები

საზრანგეთი

16-ს ივნისს გაიხსნა საფრანგეთის პალატები აუარებული გარეშე ხალხის თანდასწრებით. სამინისტროს რჩევის თავმჯდომარემ ბერკოგ დე-ბროკლიმ წიკითხა სენატში დეპუტატების პალატის დათხოვნის თაობაზე მარშალ მაკ-მაჰონის მისტოლე, რომელიც დეპუტატებმა ერთი უბრალო ხმის ამოუღებლად მოისმინა ბოლომდისინ. ამ წერილის განხილვა პალატის თავმჯდომარის წინადადებით მიენდო რჩევის განყოფილებას, რომელიც ორშაბათს უნდა შეკრებილიყო, სხვა და სხვა კომისიების დასანიშნავათ.

დეპუტატთა პალატის სხდომა გაიხსნა შინაგანი მინისტრის დე-ჟურტუს დეკლარაციის კითხვით, რომელიც უმთავრესათ აგრეთვე სიჩუმით მოისმინეს, გარდა მარჯვენა მხრისა, რომლისაგან ტაშის კერა ისმოდა. ამის შემდეგ სამხედრო საქმეების მინისტრმა მოითხოვა სამხედრო ახალი კანონების დამტკიცება; მამკეტას წინადადებით პალატამ დამტკიცა ამ კანონის მიღების უცილო საჭიროება და მისი საჩქაროთ განხილვა. — პარამ, საზოგადო მუშაობის მინისტრმა, ძალშიომ ხაზინის მინისტრმა და რეპილმა შინაგანი საქმეების სამინისტროს სეკრეტრის თანაშემწემ წარმოადგინეს პროექტი ბიუჯეტის შესახებ, რომლისაც პალატამ დაბეჭდა და დეპუტატების დარიგება გარდასწყვიტა.

ამის შემდეგ უ. ბეტმონი შეუდგა იმ კითხვის განხილვას, რომელიც მან დეპუტატების პალატის სხდომების შეჩერების წინეთ შემოიტანა — შესახებ სამინისტროს გამოცვლისა. უ. ბეტმონმა დაიწყო იმით, რომ 16 მაისს შემდგარი სამინისტრო იგივეა, რომელიც საფრანგეთს 24 მაისს 1873 წელს ყვანდა, მხო-

ლოდ ამათ შორის ის განსხვავება არის, რომ 1873 წ. სამინისტროს თავის მხარეზე პარლამენტის უმრავლესობა ჰყვანდა, მაგრამ მაშინ ისეც დაეცა, რადგან იმან საფრანგეთში ისევე მონარხიის დადგინება მოინდომა. „ლესაც ისევე სამინისტრო გავეიხნდა და თუმც მისი მხარე უმრავლესობას არ უჭირავს და ამიტომაც იმდენი არც უნდა გვეშინოდეს, მაგრამ მე მაინც ვკითხულობ: რისთვის, რა დანიშნულებისათვის შესდგა ღღეს ამისთანა სამინისტრო?“ ბონაპარტისტებმა საშინელის ხმაურობით გააწყვეტინეს ლაპარაკი ორატორს; ამათ შორის ერთობ გაცხარებულს რომერ მიტჩელს პრეზიდენტმა ბრევიმ ვაკიცხვა გამოუცხადა, ხმის უმეტესობის გარდაწყვეტილებით. როგორც იყო დააცალეს ისევე ბეტმონს ლაპარაკი. 16 მაისის სამინისტროს ვაკიცხვის შემდეგ მან იკითხა, თუ რა ძალაზე ამყარებს მართებლობა თავის იმედებს?

„მს ძალა, სთქვა მან, იქნება დროებითი კავშირი (კოალიცია) სამი მონარხიული პარტიისა. მაგრამ ვანა ეს კავშირი არის? თქვენს ამ სამს პარტიას შეადგენენ: ლეგიტიმისტები, ბონაპარტისტები და ორლეანისტები. თქვენ, ლეგიტიმისტებო, გაუბედავ მდგომარეობაში იყავით ჩავარდნილი, თქვენ სინილისი ვაწუხებდათ, მაგრამ ამ დროს რომილამ ბრძანება მოგივიდათ. ძლიერიკალური მიმართობაა რომ აერთებს ამ სამს ერთი ერთმანერთზე გამწყრალს პარტიას. ჩვენ წინააღმდეგ კლერიკალიზმი მოქმედებს, რომელსაც ბოლო რომში აქვს. დეპარტამენტების და კომმუნების ამორჩევის მოახლოვებამ ამ პარტიებს თავს ზარი დასცა, — იგრძნეს, რომ სენატის უმრავლესობა უნდა განახლებულიყო. შევლაფრიდამ სჩანდა, რომ ქვეყანას (საფრანგეთს) ჩვენზე დიდი რწმუნება და იმედი ჰქონდა. აი ამ მდგომარეობაში

მყოფთა განახორციელებს, ესტრუქციები მოიყვანეს 16 მაისის საქმე. (ზაგრძელება)

განსხვავებანი

მოსწავლე უფროსის კლასისა ალექსანდროვის სამასწავლებლო ინსტიტუტისა ამზადებს მზაწვილვას ყოველ გვარ სასწავლებელში.

იკითხეთ „დროების“ რედაქციაში. (2—1)

ისყიდება ქვემო-მოყვანილი ქართული წიგნები:

1) მართი წლის „საქართველო სცოამბე“ ყდაში, 2) ბეოგრაფია საქართველოსი მეფე მახუშტისა, 3) მიწერ-მოწერა ქართველთ მეფეებისა რუსეთის ხელმწიფეებთანა, 4) ჩუბინოვის დიდი ქართული, რუსული და ფრანკო-რუსული სლავარი, 5) ძველი ალთქმა, მენცეციაში დაბეჭდილი 6) ჩუბინოვის პატარა რუსული და ქართული სლავარი, 7) ძალმასობა იოანე ბატონიშვილისა, და პლატონ იოსელიანის გამოცემული წიგნები და ქართული ჟურნალი „ცისკარი“ დაარსებულამ ვიდრე მოსპობამდინ, ესე იგი 1852—1853 წლამდინ და შემდეგ 1857 წლიდამ, ვიდრე 1875 წლამდინ, ხოლო რამდენიმე ნომერი კი აკლია.

შასის გავება მქეთიმე ხელაძის სტამბაში შეიძლება. (5—2)

„დროება“ — მუთაისში

ისყიდება სვიმონ ჩომახიძესთან, ბუბერნიის ტიპოგრაფიაში, ბულვარის პირდაპირ.

ერთი ნომრის შასი — შაური

ზაზეთი მიიღება მუთაისში სალამოს 8 საათზე იმავე ღღეს, რა ღღესაც თფილისში გამოდის.

რ.პ. ზზა.	ლილა.	სალამ.	II კ.	III კ.	ტელეგრაფი	მ. კაპ	ბირჟა	მან. კაპ	გაზანდა	მან კაპ
თფილისი	9 21	5 18			მ.ცი სიტყვა თფილისიდან:		პეტერბურგი, 18 ივნისს		თფილისი, 18 ივნისს	
მცხეთა	10 11	6 27	68	38	მუთაისს, შოთს	1	მართი მანეთი ღღის:		შქვ. თეთ. ბანჯისა, ფთ.	1 25
ბორი	11 58	9 43	2 40	1 23	ბორს, დუშეთს, სიღნაღს	50	ლონდონში 3 1/2 პენსი.	78	შქვილი წითელი.	1
ხაშური	1 29	11 57	3 92	2 18	როსტოვს, მღესას, მოსკოვს	2	პარიჟში 267 სანტიმი.	81	მერი ფუთი.	70
სურამი	1 44		4 42	2 46	პეტერბურგს, მარშავს	2	სკოტტი(სარგებლისფასი)	7 1/2	ბამბა მრევენისა, ფუთი	5 80
შვირილა	5 49		5 81	3 23	მსმალეთში, შევიცარიაში	3	ბანკის ბილეთი 5%	94	— ამერიკისა, ფუთი.	7
რიონი	6 47		6 75	3 75	იტალიაში და საფრანგეთში.	3 50	მოგებიანი(პირველისესხი)	214 25	ბავეტილი ბამბა ფთ.	7 70
სამტრედია	7 41		7 73	4 29	ინგლისში	3 75	მოგებიანი (მეორე სესხი)	208 25	მატყული თუშური ფთ.	3
ახ.-სენაკი	—	—	8 57	4 76	ვო.შტა		ბირაოს ფურცლები:		— მარაქამისა ფთ.	2 60
შოთი	9 40		9 75	5 42	ა) თფილისიდან: სამზღვარ გარეთ, მუთაისს, რუსეთს — ყოველ ღღე კვირას გარდა. ზუგდ. ორშ. და სამშ.		თფილ. სააზნ. ბანკისა.		აბრეშუმის ნუბური სტ.	5 50
შოთი	9 13				მ.ზურ. — პარასკ. და ორშ. ძახეთს — სამშ. და შაბ.		ხერსონის ბანკის (5 1/2)	83	ქონი, ფუთი.	6 20
ახ.-სენაკი	—	—	1 18	66	მ.ზურ. — პარასკ. და ორშ. ძახეთს — სამშ. და შაბ.		მოსკოვის (5%)	90 50	ქონის სანთელი ფუთი.	8
სამტრედია	11 16		2 6	1 14	მ.ზურ. — პარასკ. და ორშ. ძახეთს — სამშ. და შაბ.		ბ) მუთაისიდან:		სტეარინის სანთელი, ფ.	12 20
რიონი	12 13		3 4	1 69	მ.ზურ. — პარასკ. და ორშ. ძახეთს — სამშ. და შაბ.		მ.დღესს საგაჭრო ბანკის	158	ხორცი ძოზისა, ლიტ.	72
შვირილა	1 18	ლაშე	3 98	2 21	მ.ზურ. — პარასკ. და ორშ. ძახეთს — სამშ. და შაბ.		შოთი-თფილ. რკინ. გზის		— ცხერისა, ლიტრა.	72
სურამი	5 12	1 10	5 33	2 96	მ.ზურ. — პარასკ. და ორშ. ძახეთს — სამშ. და შაბ.		შაგი ზღვის ცეცხ. გემების	465	სპირტი, გრადუზი	12
ხაშური	5 39	1 37	5 84	3 24	მ.ზურ. — პარასკ. და ორშ. ძახეთს — სამშ. და შაბ.		ქავკაზის და მერკურის.	203	შაქარი, ბროც. ფუთი	8
ბორი	7 5	4 8	7 36	4 9	მ.ზურ. — პარასკ. და ორშ. ძახეთს — სამშ. და შაბ.		პირვ. საზღვევ. საზოგ.	735 50	— ფხვნილი ფუთი	8 20
მცხეთა	8 50	6 59	9 8	5 4	მ.ზურ. — პარასკ. და ორშ. ძახეთს — სამშ. და შაბ.		პეტერბ. საზღვევ. საზ.	235 50	შავა გრგვალი, ფუთი	28
თფილისი	9 31	7 56	9 75	5 42	მ.ზურ. — პარასკ. და ორშ. ძახეთს — სამშ. და შაბ.		მოსკოვის საზღვევ. საზ.	268	ზეთი ქუფჯუთისა ფუთ.	9
					დაბეჭდილის (სამი მისხალი)	8			მქრო 1/2 იმპერიალი.	7 74